

MUKANDA WA SHAKE

1 Shake, mpik'Efile Mukulu na a Mfumu Yesu Kidishitu, kwi bisaamba ekumi na bibidi bipalakane⁽¹⁾, nenwimuna!

2 Ebiateyi bu muloo upwidikye, bakwetu, panukeekala na bikokoshi mu bitompwanga bilekeene-lekeene, **3** anuwuku'shi kutompa kwa lukumiino lwenu akufwisha lwishiinko.

4 Anka [lwiini] lwishiinko lwikale na mufubo waalo upwidikye, bwa'shi nwikale bapwidikye na bakumbane, bashii bakutwe kintu. **5** Na su muntu a kwanudi mmukutwe bukala-bwino, atekye kwi Efile Mukulu apeeya bantu booso [bintu] n'eshimba dielokye dingi kushii kutopeka, abakamupa bwanka; **6** anka atekye na lukumiino kushii mpaka; mwanda yawa eele mpaka e bu mbundambunda ya meema akata, yabeboosha kwi lupunga, yatakuulwanga aku n'aku; **7** aku namu yawa muntu tatentekyesha'shi akatambula kintu su nkimune kwi Mfumu nya: **8** nyi muntu mukumakane⁽²⁾ mu mitentekyesho yaaye, shi mushimate mu mashinda aaye ooso.

9 Biabia mukwetu mushaadile asangale patumbishiibwa, **10** na mpeta namu [asangale]

(1) Tala Yoano 7. 35, na 1 Mpetelo 1. 1. Abaakula bwa beena Yuda babaadi bapalakane munkatshi mwa maumbo abene, kula na eumbo diabo dia Palestine. — (2) Sunga'shi: sha binangu bibidi.

SHAKE 1

mu kwishiibwa kwaye, mwanda akakila bu kilongo kia lubishi. **11** Mwanda nguba batunduka na kaanya ke bukopo, akataatshisha lubishi, na kilongo ki'alo akipono paashi, na buwa bwa'lo abushimina: nyi'nka biabia namu mpeta akapeela mu mashinda aaye. **12** Sha muloo ngiawa muntu akankamana mu bitompwanga; mwanda, apakamweka kishi-ma kiaye mu kutompiibwa, akatambula kilongo kia muwa kiadi mulee baaba bamufule.

13 Muntu su ngumune, patompiibwa, taambanga'shi: Nantompiibwa n'Efile Mukulu; — mwanda Efile Mukulu te bia kutompiibwa na bubi, n'aye namu tatempa muntu. **14** Anka muntu ooso atompiibwa, paadi mubeembwe na kukakiibwa na lwabi lwaye'ye nabene; **15** akupu, lwabi pa kwimita, alutanda mulwisho; na mulwisho namu, paulombana, autanda lufu.

16 Tanulubanga, bakwetu bakumiinwe: **17** [kintu] kioso kii buwa kitupeebwe na kia buuntu kioso kipwidikye akifikaa mwiulu, kwi Nshetu 'etaata, shi na kushintuluka su mwesheshe wa kushintuluka⁽¹⁾. **18** Ku kikyebe ki'eshimba diaye'ye nabene, betutandjishe kwiyi di'eyendo, bwatudia kwikala bu bingi bipeta bibedi bia ku bipangwa biaye.

19 Biabia, bakwetu bakumiinwe, muntu ooso eekale na bukidi bwa kupusha, kushii bukidi

(1) Sunga'shi: kwaluluka. Tala mu Esaya 37. 16 . 41. 4 na 43. 10.

bwa kwakula, [na] luleengu pa ku kwaata suungu; **20** mwanda suungu ya muntu tayi-kumbasha kululama kw'Efile Mukulu nya. **21** Ngi bwa kinyi, pa kukaasha butete booso na kifita⁽¹⁾ kikile-kile tambulayi eyi dikunii-bwe [munda mwenu] na lwishiinko⁽²⁾, diini di na bukome bwa kupaasha anyima yeenu⁽³⁾. **22** Anka tumikilayi eyi, tanwikalanga'nka peenda anwiditeemesha, nwelubishanga anwe banabene. **23** Mwanda su muntu ateemesha eyi kushii kwiditumikila, e nka bi muntu atala mpala yaaye ya butandwa mu lumweno; **24** mwanda baapu kwitala'ye nabene na bakatuka, kapindji na aka, bayi-lwankana biini biayikalanga. **25** Anka yawa namu batala mu mwiiya upwidikye, wiinyi wa bulungantu, na bashimatshiila [mwanka], shi mwikale mupushi sha kiilwa, anka mukitshia mufubo, yawa akeekala sha muloo mu kukita kwaye. **26** Su muntu amweka bu mulangwidi [a Efile Mukulu] aku tatoonto edimi diaye⁽⁴⁾, anka alubisha eshimba diaye, mufubo wee ngwa bisumanga. **27** Mufubo wa bulangwidi wi selele na ushii katoba kumpala kw'Efile Mukulu Nshetu, nguno: kuteembela baana ba nshiye na bakashi ba bafwe mu biongwa biabo, kwilama selele ku mianda ya pa nsenga.

(1) Sunga kwamba'shi: Bukyelo. — (2) Sunga'shi: kwiyyisha; kupopeela. — (3) Sunga kwamba'shi: Miuwa yeenu. — (4) Sunga'shi: shalama ludimi lwaye mmioshi.

2 Bakwetu, tanwikalanga na lukumiino lwa Fumwetu Yesu Kidishitu, Mfumu a ntumbo, aku nwi na ntoondo. **2** Mwanda su mu kitumbwilo kienu mwatwela muntu e na kakano ka oolo mufwale bilamba bi buwa, na mwatwela'nyi mulanda e mu bilamba bi mako, **3** anwe nwatala meeso eenu kwi yawa mufwale bilamba bi buwa, nwamwamba'shi: Obe, shaala pa ino mbalo yi buwa; na kulungula uno mulanda'shi: Obe, yimana apaa; sunga'shi: shaala pano kuushi kwa kituulo kia ngao yande; **4** tanwi bakite toondo munkatshi mwenu su, dingi tanubeekala ba-nsushi be na mitentekyesho yibi su? **5** Bakwetu bakumiinwe pushayi: Efile Mukulu tabasangwile balanda mu mianda ya nsenga, bu ba mpeta mu lukumiino na bu bampiani ba bufumu bubalayile baaba bamukumiine su? **6** Anka'nwe, nubapeesha mulanda. A bampeta tabenukyengyesha su, dingi ta n'abo abenufishaa mpaa na ku tumilaadi? **7** Ta n'abo bakwete kusabuula Eshina di buwa dibatemunwa kwanudi su? **8** Su mwiendo anukumbasha mwiiya wa bufumu, muyiile kifundwe: «Okumiine mwinobe bu bodi mwikumiine obe nabene»^(A), nukwete kukita biya; **9** anka su nwi na toondo, anukitshi mulwisho, na mwiiya awinushinkamiisha'shi nwi basoodi. **10** Mwanda yawa ooso akalama

(A) Lefitike 19. 18.

mwiya ooso ushima, na kulobela ku kantu kamunenka, bapiila mu bioso. **11** Mwanda yawa baakwile'shi: «Totambukanga lusandji», baakwile'nyi'shi: «Toyipaananga»⁽¹⁾. Aku namu su totambuka lusandji, anka oyipaana, botupilwa mwiya. **12** Akulayi biabia, na kitayi biabia⁽²⁾ bu [bantu] abakasaambishwa na mwiiya wa bulungantu; **13** mwanda kiimu takii na lusa bwa yawa shi mwikale namu na lusa nya. Lusa alwitumbisha kumpala kwa kiimu.

14 Bakwetu, a kwi bukwashi kinyi su muntu aamba'shi, e na lukumiino, kwashii na bikitshiino? Lukumiino lwi kumupaasha su? **15** Na su mungi mukwenu mulume su mukashi be muswa na mbakutwe kidiibwa kiabo kia kwifuku n'efuku, **16** na'shi mungi muntu a kwanudi ebalungula'shi: Ndayi na kufukama, otaayi kaalo nwikute, — aku namu tanwibapa bintu bia kukwasha mbidi, bii na bukwashi kinyi? **17** Bi pamune namu na lukumiino, su talwi na bikitshiino, ndwifwile alo lunabene. **18** Anka mungi muntu akaakula'shi: Obe we na lukumiino, n'ami ne na bikitshiino. Ndeshe lukumiino lw'obe lushii na bikitshiino, n'ami, ku bikitshiino biande, nankakuleesha lukumiino lwande. **19** Okumiina'shi, Efile Mukulu ngumune; okitshi

(1) Tala mu Kikatukilo 20. 13-14. — (2) Ngi kwamba'shi: Anka biabia bianwakula, n'abio bianudia kukita.

biya: mpaa na bikudi bibi namu mbikumiine, na abisuusaa **20** Ank'obe okyebe kuwuka, muntu a bisumanga, obe'shi lukumiino lushii na bikitshiino ndufwe? **21** Nshetu Abalahama tabaadi mubingishiibwe pa bikitshiino pabalambwile mwan'aye Isake pa meesa a kilambwilo su⁽¹⁾? **22** Bomono'shi lukumiino lubaadi alufubu na bikitshiino biaye; na ku bikitshiino lukumiino lubekeele lukumbane. **23** Na kifundwe kibakumbeene akiakula'shi: «Na Abalahama bakuminyine Efile Mukulu, na biabia bibamubadikiilwe bu bululame»^(A); na bayitanyinwe'shi, nkuukw'Efile Mukulu. **24** Anumono'shi muntu mubingishiibwe pa bikitshiino kushii peenda pa lukumiino. **25** Bi'nka pamune namu na Lehaba, mukashi nduumba, tabaadi mubingishiibwe pa bikitshiino su, pabaadi mutambule mikyendji, aye nkwiwatuusha paasha kukiila dingi eshinda su⁽²⁾? **26** Mwanda bu bi mbidi yishii na kikudi ngifwe, mpaa na lukumiino namu lushii na bikitshiino ndufwe.

3 Bakwetu, tanwikalanga balambukishi⁽³⁾ be bungi, pa kuwuka'shi atukebutambwiila kiimu kii bukopo; **2** mwanda atukokolaa atwe booso mu bipaso bi bungi. Su muntu takokola mu mwisaambo, yawa

(A) Kibangilo 15. 6. — (1) Tala mu Kibangilo 22. — (2) Tala mu Yohuwa 2 na 6. 22-23. — (3) Bano balambukishi nyi mbaaba abalambukisha bangi. Sunga tupotwe.

muntu mupwidikye, e bia kutoonta mbidi yaaye yishima. **3** Talanga, atwanya mbango kukanwa kwa fwalasa, bwa'shi yitukookyele, na atuludika mbidi yayo yishima aku n'aku. **4** Talanga, mpaa na mashuwa e biabia bukata na aatakulwaa na lupapi lwi bukopo, aakunkushwa aku n'aku kwi kaludikilo kakile bupeela, kwakwa kooso akukyebe kwiatadiisha mwenya. **5** Anka biabia pamune n'edimi nyi ka kiina-mbidi kapeela na akesadika bwa bintu bikata. Talangayi, kaalo kapeela, mwakashiihila mutamba ukata! **6** Na edimi nyi nkaalo. Edimi, nyi nsenga yishima ya milwisho, nditudiibwe pankatshi pa biina mbidi bietu; n'adio adilwisha mbidi yishima, dingi aditeembesha kaalo mwoso muyiile muwa, n'adikashiikwa kaalo mu ngeena⁽¹⁾. **7** Mwanda efuko dioso dia nyema ya kisuku na tooni, [efuko] dia bioso abiikaka paashi, na dia nyema ya meema akata, aditoonta mwikeelo wa'dio na ndimuniibwe n'efuko dia bantu; **8** anka pa mwanda w'edimi, takwi muntu su ngumune mulombeene kwidimuna: nyi mbubi bushabufukama, ndiwule na leengo⁽²⁾ a lufu. **9** [Edimi] Atutumbula n'adio Mwanana, Nshetu [Efile Mukulu], dingi atwelaa n'adio bantu mulwa bakitwe mwifwanika di'Efile Mukulu;

(1) Ngeena : Ni mu mbalo ya malwa a looso, kipwandjikiisho ki'elungu dia kaalo. Tala mu Kibafumbwilwe 20. 10, 14. — (2) sunga'shi: buleembe.

10 Mukanwa mumune nna'mo amutuuka mwabi na mulwa. Bakwetu tambilombeene biekala biobio. **11** Nsulo yimune ngilombeene kutuusha meema e buwa⁽¹⁾ na [meema] e buulo su? **12** Bakwetu mutshi wa fingiye ngulombeene kutuusha bikuba bia mpafu, sunga mulundo wa finyo kutuusha bikuba bia fingiye? Meema e mungwa tangalombeene kutuusha meema ataale⁽²⁾.

13 A nnani pankatshi peenu e na bukala-bwino na kapatupatu? Aleeshe ku mwikeelo wi buwa bikitshiino biaye na kupopeela kwa bukalabwino. **14** Anka su nwi na mukao ubi na kikudi kia kwikutwena mu mashimba eenu, tanwisadikanga na kudimbiila eyendo nya. **15** Bwabwa ta mbukalabwino abufiki mwiulu nya, anka nyi mbwa pa nsenga, bwa bunyema, bwa diabulu. **16** Mwanda [paapa] pe mukao na kikudi kia kwikutweena, paapa pe kafuutakanyi na bipaso bioso bia bikitshiino bibi. **17** Anka bukalabwino bwa mwiulu kia kumpala mbupwidikye, akupu mbufukame, mbwishiinkye, abukwashaa, mbuwule na lusa na bikuba bi buwa, tabwi na ntoondo, tabwi na bu-nsesa. **18** Aku namu kikuba kia kululama mu kufukama, akikuniibwa bwa baaba abafwisha kufukama.

4 A ngoshi na kwikutwena kwi munkatshi mwenu abituuku kunyi? Ta nku yaya

(1) Sunga'shi: e nsaasa. — (2) Sunga'shi: e nsaasa.

ngabiabi yeenu, ayilwileena mu biina-mbidi bienu? **2** Anulakila [bintu], anka tanwibipete; anwipayisheena na nwi na nkalo ikata, nka tanwibalombeene kutambula; anwiyeleena mpaka na anulu ngoshi; tanwi na kintu, mwanda tanutekye nya. **3** Anutekye na tanutambula, mwanda anutekye bibi, bwanudia kwibipaana ku ngabiabi yeenu. **4** Beena lusandji⁽¹⁾, a tanuwuku'shi, bukuuku na bia pa nsenga nyi mushikwa n'Efile Mukulu su? Biabia yawa akadila kwikala bukuuku na bia pa nsenga, beekala mwishikwene n'Efile Mukulu. **5** Anwe anweele meeshi'shi, kifundwe akiakula bisumanga? Kikudi kibombeele mwatudi, akiikalaa na kiuutu su? **6** Anka'ye apaana buuntu bukile bukata. Ngi bwakinyi aakula'shi: «Efile Mukulu mmushikwe baa-sha kwitatula, anka apeyaa [bantu] beyishe buuntu [bwaye]»^(A). **7** Biabia eyisheyi kwi Efile Mukulu. Shikwayi kafilfile, n'aye akenusuu-ku. **8** Efubwiileyi peepi n'Efile Mukulu n'aye akefubwila kwanudi. Suulayi maasa eenu, balwishi, nutooshe mashimba eenu, anwe beena mashimba e kubidi. **9** Tundulayi malwa eenu, nwikale mu maalo nudile. Tusepo twenu twalulukye bu maalo, na muloo wenu [walulukye] bu kiongwa. **10** Epeesheyi kumpala

(A) Nkindji 3. 34. — (1) Kwamba'shi: Bashii bashimate kwi Efile Mukulu. Tala abipwandjikisha Efile uno mulwisho mu Esekyele 16 na 23; Oseya 1 na 2.

kwa Mwanana, n'aye akenukaamisha.

11 Bakwetu, tanwiakusheenanga bi bubi nya. Yawa aakula mukwabo bi bubi sunga atshibila mukwabo kiimu, baakula mwiiya bi bubi na batshibila mwiiya kiimu. Aku namu su otshibila mwiiya kiimu, tokwete kuneemeka mwiiya nya, anka we nsushi. **12** Umune bupenka ngi bakitshiine mwiiya, mwikale nsushi, nnaye mulombeene kupaasha na kwipaa; anka'be, we'nyi atshibila mwinobe kiimu?

13 Kwanudi'nwe namu binobino, [anwe] abaamba'shi: Lelo sunga malooba atukende mu'kia sunga'kia kibundji, dingi atukemukita kipwa kimune, na atukasunguula tupete bi bungi, **14** aku tanuwuku [akikenufikila] efuku dia malooba; (mwanda a muwa wenu wi bu kinyi? mwanda wi'nka bu muleemba aumwekwa kapindji kapeela akupu aushimina;) **15** Pa mutwe pakwamba'shi: Su Mwanana akumiina na su twekala tukii na muwa, twi kukita namu aki na akia. **16** Anka anwe binobino anwisadika mu kwitatula kwenu. Kwitatula kooso kwi biabia kwi bubi. **17** Biabia kwi yawa ooso awuku kukita kii buwa na shekikitshi, bwaye'ye bakitshi mulwisho.

5 Kwanudi'nwe namu binobino, bampeta! Dilayi na kisadi kikata, pa mwanda wa malwa aakeenufikila. **2** Bupeta bwenu mbunyangye na bilamba bienu mbipwe kudiibwa na

biishi; **3** biamo bienu bia oolo na bia nfwalanga mbikwatwe na nkongolo⁽¹⁾; na nkongolo y'abio ayikeekala bu-kamonyi abwinufuundu na ayikadia mbidi yenu nka bu kaalo: nubakon-gwele kamono⁽²⁾ mu mafuku a ku nfudiilo. **4** Talangayi, efuto dia bafubi babawumbwile mafuba eenu, diini dianubaadi bebakyengy-eeshe⁽³⁾, adiele musaase, na misaase ya baaba babawumbwile [mafuba eenu] yibafiki ku matwi a Mwanana Sabaote⁽⁴⁾. **5** Nubaadi pa nsenga na bintu bilumbulukye mu muwa wenu, na nubaadi bepaane ku ngabiabi; nubasangeshe mashimba eenu [nka bu] mwifuku dia kitapilo; **6** Nubapishiishe, nway-ipaa [muntu] mululame: aye tamwinwambe mwanda.

7 Bakwetu, yikalayi na lwishiinko, mpaa na pa kufika kwa Mfumu. Talangayi, mudimi eefuba atengyela kikuba kia muulo⁽⁵⁾ kia mu nsenga, pa kwikalanga na lwishiinko pa mwanda wa'kio, mpaa na kipindji kiakikata-mbula mpeshi mbedi na [mpeshi] a kumongo. **8** N'anwe namu yikalayi na lwishiinko; kankamikayi mashimb'eenu, mwanda kufika kwa Mfumu takudi peepi. **9** Tanwikalanga na miunuuno munkatshi mwenu, bakwetu, bwa'shi tala nwatshibilwa kiimu : talayi nsushi

(1) Sunga'shi: Ndiamalonda. — (2) Sunga'shi: bupeta. — (3) Sunga'shi: Nubayikutshiishe. — (4) Sabaote nyi mbibumbu bia basalayi. Abetanyina Efile Mukulu bu Mwanana a bibumbu [bia basalayi]. Tala Loma 9. 29. — (5) Sunga'shi: kia kineemo.

bayimana kumpala kwa kibelo. **10** Bakwetu, atayi batemuki babaakwile mwishina dia Mwanana bu kilesheesho kia makyenga na kia lwishiinko. **11** Talanga, atwakulaa'shi baasha muloo⁽¹⁾ mbaaba abakankameena [kitompwanga na lwishiinko]. Nubapushiishe abaakula bwa lwishiinko lwa Yobo, dingi nubamwene nfudiilo ya Mwanana, [kwamba'shi] Mwanana muwule ndaa na kifulo na lusa.

12 Anka kumpala kwa mianda yoso, bakwetu, tanutshipanga, su mwishina di'eulu, su mwishina dia nsenga, sunga nkutshipila mwishina dia kangi katshipo; anka oolo eenu ekale'nka'shi, oolo⁽²⁾; na ayooyo⁽³⁾ eenu ekale'nka'shi, ayooyo; bwa'shi tala nwapona mu kiimu.

13 A kwi muntu munkatshi mwenu kwete kukyengyeshwa su? Atekye. Kwi muntu e na muloo su? Ayimbe ngono. **14** A kwi muntu munkatshi mwenu e na maladi su? Ayitanyi-ne bakulu ba kakongye, n'abo bamutekyele na kumushinga mwimu mwishina dia Mfumu; **15** na luteko lwa lukumiino alukapaasha yawa sha maladi, na Mfumu akamwimika; dingi su mukite milwisho, ayikamulekyelwa. **16** Biabia esokosheeneyi⁽⁴⁾ bilema⁽⁵⁾ bienu ku muntu na muntu, na muntu ooso atekyele mwinaye,

(1) Sunga'shi: be biiya. — (2) Sunga'shi: kukumiina kwenu'shi, oolo, kwikale nka oolo. — (3) Sunga'shi: nyaa. — (4) Sunga'shi: Elesheneeyi bilema bienu. — (5) Sunga'shi: bito bienu, sunga milwisho.

bwa'shi nupaashiibwe masuungu; luteko lwa kwisendeela lwa [muntu] mululame alufuba na bukome bwi bungi. **17** Eliya baadi muntu e na malaka anka bu'twe⁽¹⁾; na batekyele na kuningamana'shi mpeshi tanokanga ngi biakushii kunokye mpeshi munda mwa bipwa bisatu na mieshi isamombo; **18** na batekyele dia kabidi, ngi eulu dianokyesha mpeshi, na nsenga nkupa bikuba biayo⁽²⁾.

19 Bakwetu, su muntu munkatshi mwenu apambuka mwishinda dia eyendo, na kwamwekwa muntu amwalusha, **20** ashinguule'shi, yawa akatusha mulwishi mwishinda diaye dia kuluba, akapaasha anyima ku lufu na kubwikiila milwisho yi bungi.

(1) Sunga'shi: Muntu a mwikeelo umune neetu. Tala Bikitshiino 14. 15.

— (2) Tala 1 Bafumu 17. 1: 18. 41-45.